

”Manifestarea autorității profesorului în câmpul educativ al managementului clasei”

Autor:

Prof. dr. Singureanu Nicoleta

Colegiul Economic ”Hermes”, sector 2, București

Autoritatea este descrisă de filosoful J. M. Bochenski ca o relație cu trei termeni care se instituie între un purtător, un subiect și un domeniu. **Purtătorul** este cel care deține **autoritatea**, subiectul este omul pentru care purtătorul are autoritatea menționată, iar **domeniul** constituie pur și simplu aria de probleme în interiorul căreia purtătorul deține autoritatea în raport cu subiectul.

Particularizând, identificăm **profesorul** cu **purtătorul autorității**, elevul cu subiectul acesteia, iar domeniul este constituit din obiectul de studiu, pe care îl predă profesorul respectiv. Analizând sfera autorității profesorului în câmpul educative al managementului clasei, problema apare în legătură cu delimitarea domeniului/limitele autorității. Cercetările științifice ale lui J.M. Bochenski demonstrează că elevul și sintalitatea (personalitatea colectivă a clasei) recunoaște autoritatea profesorului în domeniul în care acesta este specialist.

Exemplul este legat de ideea că relația de autoritate se instituie numai atunci când ”Subiectul autorității” recunoaște în principiu drept adevărat tot ce-i este comunicat de către ”Purtătorul autorității” sub forma aserțiunii și face parte din

Domeniul în care se exercită autoritatea Purtătorului autorității în raport cu Subiectul autorității.

Semnul de întrebare apare în legătură cu domeniul de competență al profesorului: se poate vorbi despre profesor ca despre un expert într-un domeniu anume? Chestiunea s-a acutizat mai ales în perioada în care, încercând să se apere de acuzațiile gânditorilor afiliați la ceea ce s-a numit „teoria critică” (acuzațiile se refereau la opresiunea/manipularea ideologică a elevilor), unii teoreticieni ai educației au răspuns prin ideea profesorului specialist.

Cu alte cuvinte, profesorul nu este decât un expert într-un domeniu strict delimitat, care-și pune competențele în domeniul respectiv la dispoziția elevilor; vom avea, prin urmare, experți în filosofie, în limbi străine, în matematică etc. Ideea s-a dovedit neviabilă, o expunere semnificativă împotriva ei oferind pedagogul german Geissler.

Pentru o desfășurare optimă a procesului instructiv-educativ, în câmpul educativ al managementului clasei, profesorul trebuie să rezolve câteva probleme:

- Transmiterea cunoștințelor de specialitate, sarcină pe care o poate rezolva și expertul. Este adevărat că aceste cunoștințe trebuie „prelucrate”, pentru a fi accesibile nivelului de performanță și vârstei elevilor, iar această „prelucrare” presupune competențe pedagogice din partea profesorului, pe care expertul nu le posedă.
- Concepția lui Geissler vizează crearea motivației, a unei dispoziții (să-i spunem aperceptive) pentru obiectul de studiu respectiv; iar acest lucru nu este ușor nici pentru o persoană cu studii de științele educației. Pentru un expert este aproape imposibil (spunem „aproape imposibil” pentru că nu-i luăm în considerare pe acei experți care au vocația relaționării cu tinerii).

Pentru expert, de altfel, problema creării motivației nu există, deoarece el pleacă de la premisa că elevii au venit la școală să învețe (cu alte cuvinte, sunt deja motivați pentru aceasta) (Geissler).

- Crearea și menținerea unei ordini inițiale, pe fondul căreia să se desfășoare procesul instructiv-educativ. În acest sens, Geissler spunea:[...] ”profesorii reprezintă prima instanță socială care înțelege că, fără o ordine preexistentă la elevi, procesul de învățare nu poate începe și nu se poate desfășura. Părinții mai pot masca pentru o vreme lipsa de ordine a copiilor lor, transformându-se în servitor care restabilesc ordinea desconsiderată de odraslele lor”.
- Dificultățile legate de notare, precum și întregul cortegiu de efecte secundare pe care aceasta le (poate) induce. Să nu uităm că evaluarea, ca activitate de verificare a performanței, reclamă atât cunoștințe legate de scopul urmărit prin verificarea cunoștințelor, de formele de verificare, cât și, mai presus de toate, de efectele secundare ce pot surveni pe parcursul acestei activități.

De pildă, notarea poate genera anumite modalități de învățare din partea elevilor, modalități care să-i pună în situația de a da răspunsuri satisfăcătoare profesorului, chiar dacă efectul asupra propriei lor personalități este departe de a fi cel scontat („toceala” pentru a putea reproduce anumite cunoștințe, asimilarea unor informații și abilități pentru care elevii nu întrezăresc nicio finalitate. Situația este ilustrată de răspunsul unui elev de clasa a XII-a, la profilul matematică-fizică care la întrebarea: „La ce vă sunt utile cunoștințele?” a dat un răspuns dezarmant: „Ca să rezolvăm probleme”).

S-a demonstrat pedagogic că o notă nepotrivită și inadecvat comentată poate fi înțeleasă de către elev ca o evaluare a personalității sale ca întreg, și nu ca o apreciere punctuală a capacităților și cunoștințelor asimilate la un anumit obiect de

studio și nejustificarea ei corespunzătoare poate avea un impact negativ cu efecte de lungă durată asupra personalității aceluși elev.

Pe termen lung și în urma repetării unor astfel de situații, efectele pot fi grave, cum ar fi: abandonul școlar, instalarea depresiei, escaladarea violenței în mediul școlar, afectarea calității relaționării profesor – elev, elev – elev în mediul școlar al clasei.

Competențele unui profesor acoperă arii diferite, care se întrepătrund parțial și care includ multe zone vagi, neprecizate. Să amintim că, pentru Geissler, profesorul trebuie să sintetizeze în persoana și comportamentul său exigențele mai multor grupuri de referință: statul (ca instituție care îl angajează și îl plătește), părinții (considerați educatorii de drept ai copiilor), așteptările acelor agenți economici care reclamă forță de muncă de un anumit tip/ calitate, elevii (care pot avea interese ce intră în contradicție cu așteptările celorlalte grupuri de referință).

În același timp, profesorul trebuie să se manifeste ca profesor de specialitate, educator, coleg, coechipier etc.

Analiza lui Brochenski relevă că subiectul autorității este întodeauna individual, chiar și atunci când acesta se exercită asupra școlii clasei: ”atunci când vrem să spunem că profesorul este o autoritate pentru întreaga clasă, atunci vrem să spunem, de fapt că el este o autoritate pentru primul elev și pentru al doilea elev și așa mai departe...”.

Autoritatea profesorului este în direct legătură cu manifestarea competenței în predarea disciplinei respective și menținerea interesului elevilor pentru domeniul disciplinei predate.

În permanență profesorul trebuie să înțeleagă 2 imperative: acela al **creării motivației la elevi** și acela al **autorității care nu se primește ci se câștigă** și se

instituie firesc la fiecare oră de curs, generând armonie relațională și un mediu propice învățării.

Bibliografie

1. J.M. Bochenski(1992) , Ce este autoritatea, Editura Humanitas, București
2. Greissler E, (1991), Didactica generală, Editura Klett Verlag, Stuttgart